

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش متوسطه
دفتر آموزش دوره اول متوسطه
اداره کل آموزش و پرورش استان قم

شیوه‌نامه اجرایی برنامه‌ی عملیاتی

دبیرخانه‌ی کشوری کیفیت بخشی به فرایند آموزش درس علوم تجربی

مستقر در استان قم

" اصول آموزش مجازی "

به طریقه‌ی همزمان (از طریق پلتفرم ها) و غیرهمزمان (تولید محتوا)

سال تحصیلی 400 - 1399

* مقدمه

یادگیری تا یک دهه‌ی قبل، کمتر به عنوان یک مهارت مورد توجه قرار می‌گرفت. در صورتی که آموزش و یادگیری را بایست با دو معانی متفاوت پذیرفت و به کار برد. اول آموزش به معنای انتقال دانش و مهارت از سوی معلم به دانش‌آموز و دوم یادگیری به مفهوم تلاش فعال و دائمی فراگیر برای جستجو و جذب دانش و بهبود مهارت‌ها می‌باشد. آموزش و یادگیری همیشه در کنار یکدیگر بوده‌اند. می‌دانیم که تاکنون سهم اصلی در اختیار آموزش بوده است ولی اکنون نوبت آن رسیده که این سهم عمده به یادگیری اختصاص پیدا کند.

با توجه به تحولات اجتماعی و فرهنگی نظام آموزشی در شرایط کنونی کشور و نقش منحصر به فرد دبیران علوم تجربی در ارتقاء علمی-آموزشی دانش‌آموزان و احساس نیاز به یادگیری مهارت‌های جامع، آموزش مجازی به عنوان یک گام مؤثر جهت تحقق راهکار 7-11 سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مبنی بر بهره‌مندی هوشمندانه از فناوری‌های نوین در نظام تعلیم و تربیت رسمی-عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی / هدف‌های کلان 3، 1، 2، 5 و 7 و نیز عملیاتی نمودن راهبردها و برنامه‌های دفتر آموزش دوره اول متوسطه مورد توجه دبیرخانه کشوری قرار گیرد.

با توجه به شرایط آموزشی به وجود آمده و تشکیل کلاس‌ها به صورت حضوری و غیرحضوری، ضرورت تولید محتوای آموزشی در امر آموزش و یادگیری بیش از پیش احساس می‌گردد.

* اهداف

- 1- ایجاد و تقویت انگیزه‌ی دبیران در استفاده از روش‌های هوشمند و نوین نرم‌افزاری به منظور افزایش کیفیت تدریس؛
- 2- آموزش و ارتقاء دانش و مهارت دبیران علوم تجربی در استفاده‌ی بهینه از نرم‌افزارها در راستای تولید محتوای آموزشی جهت بارگذاری در شبکه آموزشی شاد؛
- 3- جمع‌آوری محتواهای تولیدشده‌ی ارسالی از استان‌ها؛
- 4- تشکیل بانک محتوای آموزشی به منظور بارگذاری در شبکه شاد؛
- 5- ایجاد بستر مناسب در فضای مجازی (شبکه شاد) جهت سهولت، سرعت و دقت در انتقال مفاهیم آموزشی برای یادگیری اثربخش.

* مخاطبین

تمامی دبیران درس علوم تجربی (پایه‌های هفتم، هشتم و نهم) دوره ی اول متوسطه مدارس سراسر کشور

* مراحل اجرایی برنامه عملیاتی

با توجه به دیدگاه سازنده‌گرایی¹، یکی از مؤثرترین رویکردهایی که اخیراً مورد توجه بسیار قرار گرفته، رویکرد کاوشگری² است و ضرورت دارد که تدریس درس علوم تجربی نیز با این رویکرد مطابقت داشته باشد. این روش دانش‌آموزان را به جستجوگری بر می‌انگیزد و موجب می‌شود که خود به دنبال پاسخ پرسش‌های خود باشند. در این راستا معلم نیز می‌تواند با طرح صحیح پرسش، دانش‌آموزان را در مسیر یادگیری و یافتن پاسخ درست، هدایت نماید.

با توجه به اینکه استفاده از رویکرد سنتی تدریس در حال حاضر متناسب با فرایند یاددهی و یادگیری در دانش‌آموزان نمی‌باشد به کارگیری روش‌های نوین تدریس (کاوشگری) و جایگزینی آن با روش‌های تدریس قبلی مطلوب تر می‌باشد. لذا مراحل اجرایی برنامه عملیاتی فوق به شرح زیر می‌باشد:

1. ارسال شیوه‌نامه‌ی برنامه‌ی عملیاتی دبیرخانه‌ی علوم تجربی به استان‌ها؛
2. برنامه‌ریزی جهت اجرای کارگاه‌های آموزش تولید محتوا به منظور کاربردی نمودن روش‌های نوین تدریس مجازی (به شیوه‌ی کاوشگری) برای انتقال مطالب آموزشی با کیفیت مطلوب تر

* تنظیم جدول زمان بندی اجرای محتواهای آموزشی، وب کنفرانس‌ها و کارگاه‌های مجازی توسط دبیرخانه؛

* آموزش و نحوه‌ی اجرای کلاس‌های مجازی به صورت همزمان، غیرهمزمان و ترکیبی در کارگاه‌های مجازی؛

* آموزش تولید محتوا به روش کاوشگری و بارگذاری محتواهای تولید شده‌ی استان‌ها در فضای مجازی؛

3. با توجه به دستورالعمل نحوه‌ی تهیه محتواهای آموزشی و جدول تقسیم بندی فعالیت استان‌ها، سرگروه‌های محترم با همکاری دبیران مجرب و توانمند استان اقدام به انجام فعالیت‌های زیر می‌نمایند:

تهیه و تولید سه نمونه محتوای آموزشی از کتاب‌های هر سه پایه بر اساس آموزش‌های ارائه شده و ارسال آن به دبیرخانه (بر اساس جدول تقسیم دروس توسط دبیرخانه) محتواهای ارسالی پس از بررسی توسط دبیرخانه در پیام‌رسان شاد و سایت دبیرخانه کشوری به منظور استفاده همکاران ارجمند، دانش‌آموزان عزیز و اولیای گرامی بارگذاری خواهد شد.

4. برگزاری مسابقه‌ی تولید محتوای آموزشی کشوری از کتاب‌های علوم تجربی هر سه پایه بر اساس آموزش‌های اصول کارگاه‌های مجازی طبق جدول تقسیم بندی استان‌ها

¹- دیدگاه سازنده‌گرایی: هدف اساسی روش 5E، دست‌یابی به روحیه‌ی کارجمعی، جست‌وجو، کاوش و کشف است.

²- رویکرد کاوشگری: دانش‌آموزان از طریق کارگروهی به کاوش می‌پردازند و موجب افزایش درک علوم، گسترش تفکر خلاق و ایجاد مهارت دریافت و تحلیل اطلاعات می‌شود.

* سرگروه های محترم استان ها پس از آشنایی با کارگاه های مذکور ، موظف به اجرای کارگاه های مشابه در استان خود می باشند.

* ارسال آثارنفرات برگزیده استانی فراخوان به دبیرخانه

* نکات قابل تأمل

- 1- برنامه ریزی، هماهنگی و اجرای شیوه نامه بر عهده اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی متوسطه استان ها می باشد.
- 2- برنامه ریزی و اطلاع رسانی جهت شرکت سرگروه های آموزشی استان ها در وب کنفرانس ها و کارگاه های آموزش مجازی ، بر عهده ی ادارات تکنولوژی و گروه های آموزشی متوسطه استان ها می باشد.
- 3- همکاران محترم جهت دریافت شیوه نامه اجرایی مذکور به سایت اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی متوسطه استان قم (www.gam1.medu.ir) و (www.qomgt.ir) مراجعه فرمایند.

جدول شماره 1 : تقویم اجرایی شیوه نامه در سال تحصیلی 400 - 1399

تیرماه	هماهنگی و برنامه ریزی
تیرماه	تدوین شیوه نامه برنامه عملیاتی
مرداد ماه	ارسال بخشنامه برگزاری وب کنفرانس ها و کارگاه ها مجازی به استان ها
شهریور تا مهر ماه	ارسال آثارمحتوای آموزشی برگزیده ی استان ها به دبیرخانه
در طول سال تحصیلی	بارگذاری محتواهای برتر تولید شده استانی در شبکه ی پیام رسان شاد

تذکر:

شرکت تمامی سرگروه های محترم استان ها در وب کنفرانس و کارگاه های مجازی ،جهت آشنایی با اصول آموزش مجازی الزامی است لازم به ذکر است تمامی موارد آموزشی جهت ساخت و تولید محتوا در کارگاه ها ارائه می گردد .

جدول شماره 2: تقسیم بندی تولید محتوای کتاب های علوم تجربی دوره ی اول متوسطه

ردیف	نام استان	پایه درسی	فصل	نام فصل	تاریخ ارسال
1	آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی	هفتم	2و1	علوم و ابزارهای آن و تفکر و تجربه	22 شهریور
		هشتم	11	کانی	19 مهر
		نهم	11	گوناگونی جانداران	
2	اردبیل و البرز	هفتم	3	اتم ها ؛ الفبای مواد	22 شهریور
		هشتم	12	سنگ ها	19 مهر
		نهم	12	دنیای گیاهان	
3	اصفهان و هرمزگان	هفتم	14	گردش مواد	19 مهر
		هشتم	10	مغناطیس	
		نهم	4	حرکت چيست	22 شهریور
4	ایلام و بوشهر	هفتم	4	مواد و پیرامون آن	22 شهریور
		هشتم	13	هوازدگی	19 مهر
		نهم	13	جانوران بی مهره	
5	چهارمحال و بختیاری و خراسان جنوبی	هفتم	5	از معدن تا خانه	22 شهریور
		هشتم	4	تنظیم عصبی	19 مهر
		نهم	14	جانوران مهره دار	
6	خراسان رضوی و خراسان شمالی	هفتم	6	سفر آب روی زمین	22 شهریور
		هشتم	1	مخلوط و جدا سازی مواد	19 مهر
		نهم	15	با هم زیستن	
7	خوزستان و زنجان	هفتم	8	انرژی و تبدیل های آن	22 شهریور
		هشتم	2	تغییرهای شیمیایی در خدمت زندگی	
		نهم	10	نگاهی به فضا 19 مهر	
8	سمنان و سیستان و بلوچستان	هفتم	7	سفر آب درون زمین	19 مهر
		هشتم	3	از درون اتم چه خبر	22 شهریور
		نهم	9	ماشین ها	19 مهر
9	شهر تهران و شهرستان های تهران	هفتم	9	منابع انرژی	19 مهر
		هشتم	4	تنظیم عصبی	22 شهریور
		نهم	1	مواد و نقش آن ها در زندگی	
10	فارس و قزوین	هفتم	10	گرما و بهینه سازی مصرف انرژی	19 مهر
		هشتم	5	حس و حرکت	22 شهریور
		نهم	2	رفتار اتم ها با یکدیگر	
11	قم و کردستان	هفتم	11	یاخته و سازمان بندی آن	19 مهر
		هشتم	9	الکتروسیته	
		نهم	3	به دنبال محیطی برای زندگی	22 شهریور
12	کرمان و کرمانشاه	هفتم	12	سفره سلامت	19 مهر
		هشتم	6	تنظیم هورمونی	22 شهریور
		نهم	5	نیرو	

19 مهر	سفر غذا	13	هفتم	کهکیلویه و بویر احمد و گلستان	13
22 شهریور	القبای زیست فناوری	7	هشتم		
	زمین ساخت ورقه ای	6	نهم		
19 مهر	منابع انرژی	9	هفتم	گیلان و لرستان	14
	تولید مثل در جانداران	8	هشتم		
22 شهریور	آثاری از گذشته زمین	7	نهم		
19 مهر	تبادل با محیط	15	هفتم	مازندران و مرکزی	15
	نور و ویژگی های آن	14	هشتم		
22 شهریور	فشار و آثار آن	8	نهم		
22 شهریور	علوم و ابزارهای آن و تفکر و تجربه	2و1	هفتم	همدان و یزد	16
19 مهر	شکست نور	15	هشتم		
22 شهریور	نیرو	5	نهم		

اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی متوسطه استان قم

دبیرخانه‌ی کشوری کیفیت بخشی به فرایند آموزش درس علوم تجربی